

רב טוראי יעקב סויסה ז"ל

כ"ח בכסלו תש"ה - י"א בתשרי תשל"ד

(14.12.1944) (07.10.1973)

בן 29 בנופלו

אלבום זה מוקדש לזכר יעקב סויסה ז"ל
שנפל בעת מילוי תפקידו במלחמת יום כיפור,
והובא למנוחת עולמים בבית הקרבות הצבאי
הר הרצל בירושלים.

פרק ראשון

רב-טוראי יעקב סויסה
חייו

ילדות

יעקב סויסה בן ימנה ודוד, נולד ביום כ"ח
בכסלו תש"ה

(14.12.1944) בקזבלנקה שבמרוקו ועלה
ארצה יחד עם משפחתו: אביו-דוד אמו
וארבעת אחיו:

שמעון, מאיר, אברהם וציון ושתי אחיותיו -
רחל וחנה.

הם עלו באוניית מעפילים בשנת 1957 .
בילדותו, נדד יעקב יחד עם אביו שהיה שליח
ציבור, מוהל

ושוחט בקהילות ישראל במרוקו ולכן לא יכל
ללמוד

לימודים סדירים.

כשהגיעו ארצה יעקב למד בבית ספר מורשת
במבשרת ציון עד כיתה ו' .

שנות נעורים

בנעוריו של יעקב - שמעון אחיו נרצח בפיגוע, כאשר יצאו
האחים שמעון, אלברט ויעקב לטיול בשטח היישוב.
כשהגיעו לשטח ריק בשולי הכביש, הם עלו על מוקש
שהטמינו הירדנים. שמעון נהרג, אלברט נפצע ופונה לבית
חולים ויעקב יצא ללא פגע.

לאחר מות האח שמעון, יצא יעקב בן השלוש-עשרה
לעבוד כדי לעזור בפרנסת הבית. בכל המקומות שבהם
עבד אהבו וחיבבו אותו בזכות חריצותו, יושרו, מסירותו
ושקידתו. את שעות הפנאי שלו הקדיש לעסקנות ציבורית.
הוא היה חבר במועצה הדתית מבשרת ציון וכן חבר ועד
בית-הכנסת "ישמח משה" במבשרת ירושלים ומועמד
למועצה המקומית מבשרת ציון.

בגרות וחתונה

בנעוריו עבד במטעי "טור סיני" כטרקטוריסט. היה עובר בין שורות העצים עם הטרקטור וקוטף פירות. בבגרותו הפך למנהל של כל מטעי עמק הארזים. יעקב מאוד אהב את עבודתו.

הכיר את אשתו דבורה גדלה במושב "גבעולים" ובגיל 11 עברה למבשרת כי היה חסר שם רב מקומי אז קראו לאביה הרב מרדכי חזיזה והוא נהיה הרב של מבשרת. דבורה עבדה בטרסות איפה ששמעון עבד כטרקטוריסט ושם הם הכירו, הוא ביקש כמה פעמים את ידה, אך היא סירבה כי רצתה בחור ישיבה. לבסוף היא הסכימה והם נישאו בשנת 1965 כשהיא הייתה בת 17 והוא בן 20. יעקב אהב לטייל והם היו יוצאים הרבה לנופשים שכוללים בתי מלון וטיולים.

נולדו להם חמישה ילדים:

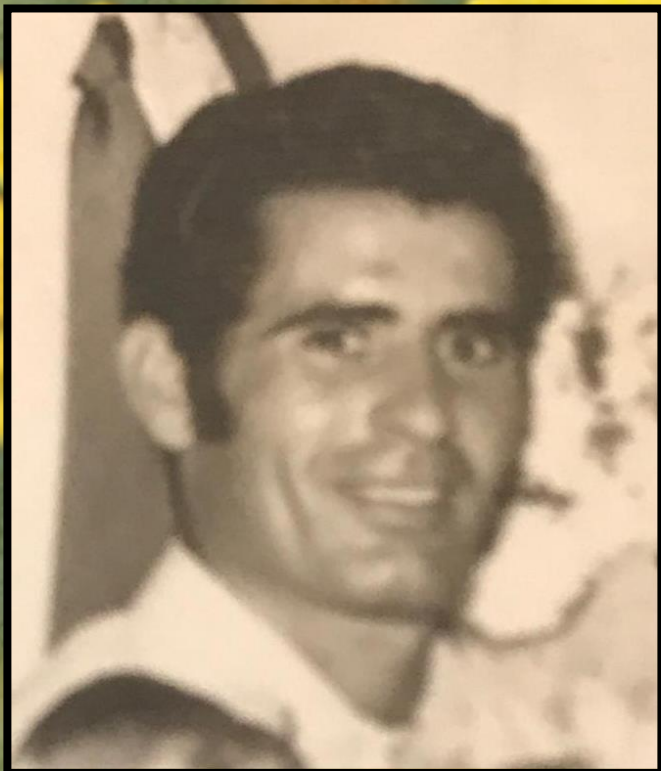
איריס, איציק, אמיר, שמעון ומיכאל.

כשנהרג איריס הייתה בת שמונה בכיתה ב', ומיכאל היה בן שבוע.

אישיות

יעקב היה חרוץ מאוד, נמרץ, שופע חיוניות, בעל יוזמה ותבונת כפיים. הוא עשה כל מלאכה שהוטלה עליו בנאמנות ובאהבה. מעולם לא הקפיד עם הזולת, סייע לכל אדם, אפילו אם היה הדבר כרוך באי-נוחות, נענה ברצון לכל בקשה והיה טוב ומיטיב לכול. חבריו אהבו אותו על אדיבותו ונימוסיו הטובים, על עדינות נפשו ונועם הליכותיו, על היותו נוח לבריות ואיש סוד נאמן, ובעיקר על הכנסת האורחים שלו, שהצטיינה ברוחב לב. הוא היה בן נאמן להוריו, בעל מסור לאשתו ואב אוהב לבניו ולבתו. היה עוזר לכל מיני אנשים, אם למישהו היה חסר משהו לחג היה אוסף מצרכים ושם להם ליד הדלת, מתן בסתר. היה נותן צדקה כל הזמן.

פרק שני

מלחמת יום הכיפורים והמארב
המצרי

גיוס

יעקב גויס בהתנדבות לצה"ל בסוף אוקטובר, 1962, והוצב להג"א. הוא עשה ככל שיכול כדי להעלות את הפרופיל הרפואי שלו. אף שנותח בחזהו וסבל מכך רבות, העלים את כאביו מרופאי הועדה הרפואית ולאחר זמן רב צלח מאבקו בידו והוא הוצב לחטיבה הירושלמית. הוא היה חייל טוב, אחראי ומסור לתפקידו, אהוב על מפקדיו ולחבריו שימש דוגמה במזגו הטוב ובצייתנותו. על חלקו במלחמת ששת הימים הוענק לו "אות מלחמת ששת הימים".

א"סמל הג

אות מלחמת ששת הימים

נפילתו

שבועיים לפני שפרצה מלחמת יום-הכיפורים יצא יעקב לשירות מילואים בסיני ובפרוץ הקרבות עמד על משמרתו באזור התעלה .

ביום י"א בתשרי תשל"ד (7.10.1973) נתקלה יחידתו במארב מצרי בין מוצב "אורקל" למוצב "לחצנית", ובקרבת שהתפתח נפגע יעקב ונהרג במקום. תחילה נחשב כנעדר, אך לימים זוהתה גופתו והוא הובא למנוחת-עולמים בבית-העלמין בהר-הרצל בירושלים. השאיר אחריו אישה, ארבעה בנים ובת, אם, ארבעה אחים וארבע אחיות. לאחר נופלו הועלה לדרגת רב-טוראי.

סמל החטיבה הירושלמית

מלחמת יום כיפור

מלחמת יום כיפור פרצה ביום הכיפורים
ה'תשל"ד,

ב6 באוקטובר, 1973, בהתקפת של צבאות מדינות
ערביות נגד ישראל, בהובלתן של סוריה ומצרים,
שנתמכו על ידי חילות משלוח מארצות ערב,
בעיקר מעיראק ומירדן. המלחמה התרחשה
בעיקר בסיני וברמת הגולן, ונמשכה עד 24
באוקטובר, 1973, כניסת הפסקת האש
לתוקף.

פתיחת המלחמה על ידי מדינות ערב הפתיעה
את המודיעין של צה"ל, שלאחר הניצחון הגדול
במלחמת ששת הימים ב 1967-לא צפה את
מועד פתיחתה, את עוצמת המתקפה, את
מהלכי הפתיחה ואת מאפייני הלוחמה של
צבאות ערב. עם זאת, עד סוף המלחמה הצליח
צה"ל להפוך את הגלגל, להתאושש מההלם
הראשוני ולנצח במלחמה.

מלחמת יום הכיפורים התאפיינה בשימוש
בטקטיקות ובטכנולוגיות לחימה חדשות וביטאה
תפישה אסטרטגית ומערכתית חדשה ביחס
להתמודדות צבאות ערב מול צה"ל, בייחוד מצד
צבא מצרים. המלחמה הייתה גם לזירת עימות
כחלק מהמלחמה הקרה, כאשר מדינות ערב
נתמכו וחומשו על ידי ברית המועצות, בזמן
שישראל נתמכה על ידי ארצות הברית, ולמוקד
מתח ככל שהתארכה המלחמה והכף נטתה
לטובת ישראל, עד כדי איום סובייטי מוחשי
להתערבות צבאית.

הקרבת תעלת סואץ

בצה"ל היה ויכוח על דרך ההתנהלות בחזית התעלה. האם לשבת על גדת התעלה ולבנות ולעבות את קו ברלב או לסגת לקו החת"ם ולנהל משם הגנה ניידת. שרון ודיין גרסו שיש לסגת מקו התעלה אך דעתם לא נתקבלה. הרמטכ"ל קבל חלקית את התוכנית וסגר 16 מעוזים מתוך ה 32-אך לא פיתח תכנית הגנה חלופית. היו גם "חורים" גדולים בין המעוזים והם אוישו באנשי מילואים לא מהדרג הראשון. בפרוץ המלחמה אוישו רוב המעוזים באנשי מילואים של גדוד 68 מחטיבת ירושלים.

יחסי הכוחות בפתיחת המלחמה בתעלת סואץ היו לטובת המצרים באופן בלתי מתקבל על הדעת. ביום הראשון צלחו את התעלה ללא קושי כ 40,000-לוחמים מצרים מצוידים בטיילי סאגר ו RPG-7-צה"ל הציב בתעלה עשרה חיילים לק"מ לעומת 300 מצרים. בארטילריה היה היחס 1:40. בגדה המערבית היו 1700 טנקים מצריים לעומת 280 טנקים ישראליים בגדה המזרחית) מתוכם רק 88 בקו הקדמי (אבל הם הופעלו על ידי המצרים מעט ביום הראשון. לעומת זאת התמקדו המצרים בהעברת חי"ר משופע בנ"ט וארטילריה, אשר פגעו בטנקים של אוגדה 252 והסבו להם אבדות כבדות. ביממה הראשונה ספגה אוגדה 252 אבדות קשות 345 - חללים ונעדרים.

תצלום תעלה במעוז

מעוז בודפשט שהיה ממוקם

רצפון קורר לר

בקרב זה נהרגו

- דביקו מאיר
- דהאן שלמה
- דן (דהן) יעקב
- דסברג ברוך
- דרוב חיים
- דריקס שמעון
- ווגרה מרק
- ווידר חיים
- וייל דניאל
- זגורי אלי
- טוויג אריה (אסלן)
- טל דוד
- יהב רחמים
- יונה רוטשילד
- יפת עובדיה
- כהן אמנון
- כהן אברהם
- כץ אברהם דוד
- לדרמן מיכאל
- לוזון פביאן
- לוי משה
- אגמון אורי
- אהרון אליהו
- אלבז אפרים
- אלסברג אלסור שמעון
- אפרתי אבנר
- בואניש שמואל
- ביידני אמנון
- בן נחום יעקב
- בן-יקר משה
- בן-לולו נסים
- בן-נעים פנחס
- בן-עטר אליהו
- בנו אליעזר
- ברעלי אחרים (רמי)
- גדרון אילן
- גואטה משה
- גור-און דוד
- גל בנימין
- גל אהרון
- גלעד מיכה
- גרינברג חיים

- ליבוביץ יחזקאל
- ליפשיץ ידידיה
- מאור יצחק (איציק)
- מוסקוביץ יעקב
- מלכוב שמואל (מולי)
- ממן מרדכי (מקס)
- מנוליו דני
- מסלטון אליהו
- נחום אברהם
- נסים מאיר
- נתן משה
- סויסה יעקב
- סיני משה (אביטבול)
- סעיד ישראל
- ספרבי דני
- עזרן אברהם
- עמר עמרם
- פוגל דן
- פיקאר ברוך (ז'אן בנארט)
- פלסר עודד
- צור מגן דוד
- צלמון דוד
- קדוש מאיר
- קצב עזרא
- רייבר חנוך (פסח)
- רשף גדי
- שומך גדי
- שטיין מיכאל
- שטיין נחמי
- שטרנברג יצחק
- שמאכה מרדכי
- שפירא מרדכי (מוטי)
- תורן יוסף

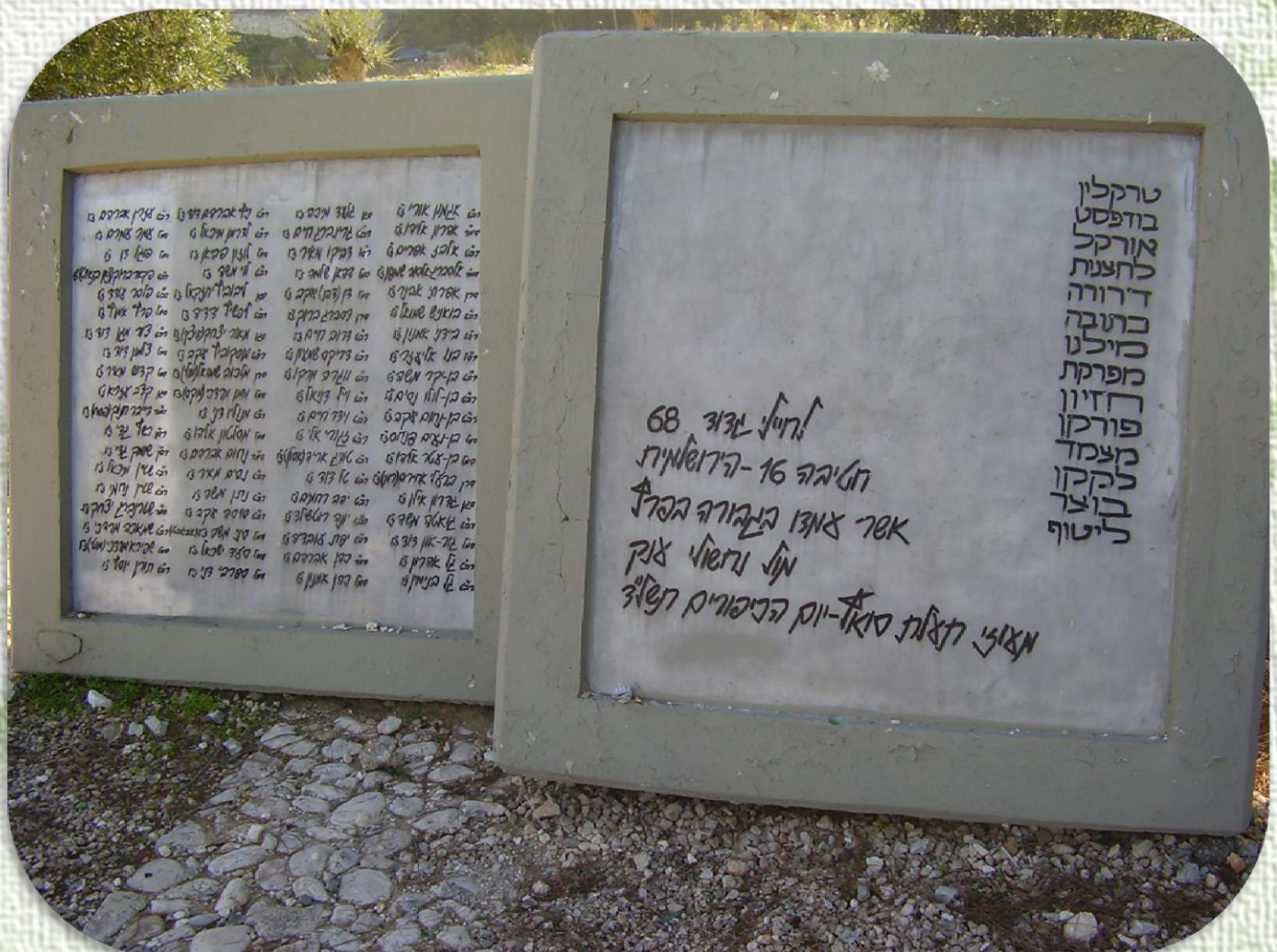
לאחר נפילתו

הנצחה

הקמת האנדרטה

האנדרטה הוקמה ביוזמת אגודת ידידי גדוד 68 נבנתה ע"י אריק אופיר ב. 1975-באנדרטה מונצחים 78 לוחמים מגדוד 68 בחטיבה 16 החטיבה הירושלמית, שנפלו בקרבות מלחמת יום הכיפורים באוקטובר 1973. היחידה לחמה מול המצרים שתקפו את מעוזי תעלת סואץ, בלחימה פנים אל פנים ובטנקים. האנדרטה נמצאת ב"חורשת השלום" ובנויה משש קוביות בטון יצוק.

משפחתו תרמה לזכרו ספר תורה , לוח זיכרון וספר הזוהר לבית-כנסת "ישמח משה" במבשרת ירושלים.

בית הכנסת ישמח משה

לוח הזיכרון לזכר יעקב סויסה

יעקב יושב , השנייה משמאל זאת דבורה אישתו

דברים לזכור

אשתו דבורה מספרת:

"שמונה שנים היינו ביחד, אין בעל כזה אין, שמעון לא אהב מוזיקה, היה מתעסק בכל העבודות היו לו ידיים טובות, אהב לטייל, היינו יוצאים הרבה לנופשים בבתי מלון, הוא היה אבא טוב, הכי טוב שיש. שמעון היה אדם של בית, היה עוזר בבית -לא מחסיר כלום בעבודות הבית. היה קם ממש מוקדם לעבודה ומכין לבד את ארוחת הבוקר לילדים. אין בעל כזה, לא מצאתי בעל כזה. למדתי ממנו את כל הדברים הטובים, אני הייתי יושבת בבית והוא היה עושה את הכל, הוא הייתי כמו מלכה. כשהוא נהרג היה לי מאוד קשה כי לא ידעתי לעשות כלום, ידעתי רק לטפל בילדים. הוא היה חרוץ, אהוב על כולם, בן אדם טוב עם נתינה, אוהב לעזור. היה עוזר לכל מיני אנשים, אם למישהו היה חסר אוכל לחג היה אוסף מצרכים ושם להם ליד הדלת -מתן בסתר, היה נותן צדקה כל הזמן. היה כל הזמן עם הציבור, והיה ועד בית הכנסת, כל מי שביקש עזרה בבית כנסת היה מתנדב.

בפעם האחרונה כשהוא קיבל את הצו למילואים
דבורה הייתה שבוע אחרי לידה, שמעון ממש פחד
הוא אמר "אולי אני לא אחזור" כאילו שהוא ידע.
אחרי שנפטר תליתי תמונות שלו על הקירות
בבית, הייתי מדברת אליו המון אך אמרו לי
להוריד אותם.

שמעון היה נעדר 11 חודשים ולא ידענו מה איתו
כי זאת הייתה מלחמה מאוד קשה, חשבו שהוא
שבוי וכל פעם אמרו לנו משהו אחר. אבל חמי
שהיה מקובל, ידע מההתחלה שהוא נהרג, הוא
קרע את הבגדים וכמעט ישב עליו שבעה. הוא
ראה בזוהר ששמעון לא בן החיים, אבל אנחנו לא
האמנו לו, אמרנו "מה הוא יודע.." אימי עזרה לי
כשהיה נעדר, הייתי גרה אצל ההורים תקופה וזה
היה מאוד קשה כי הילדים היו שואלים כל הזמן
"איפה אבא?", "אמא שמענו דפיקות בדלת אולי
זה הוא.." הילדים לא זוכרים אותו. תרמנו לזכרו
ספר תורה לבית הכנסת "ישמח משה" שאליו
היה מחובר.

אני גרה 45 שנה בבית הזה, גם הוא היה גר פה.
אנחנו עושים לו אזכרות בבית כל שנה, עושים
בשבילו הרבה".

האח שמתחת יעקב - הרב ציון סויסה מספר:

"האישיות שלו - כולה לעזרה בכל מקום, כל כולו היה נתינה. איפה שחיפשת עזרה מצאת אותו. לדוגמא כשבנו את בית הכנסת "ישמח משה" במבשרת, היה צריך לבנות לו גדרות וקירות ובכל ערב, אחרי שגמר את העבודה שלו היה בא עם הטרקטור שלו בהתנדבות ומביא אבנים ובונה את הבית כנסת. למרות שהייתה לו בעיה רפואית קשה, הוא הלך והתעקש להתגייס לצה"ל ואחרי הצבא התעקש להתנדב במילואים. שבוע לפני שיצא למילואים נולד לו בן, ביום חמישי עשו לו את הברית וביום ראשון שאחריו הוא נהרג, הוא לא היה צריך ללכת למילואים כי היה לו ילד בן שבוע אך בכל זאת הוא הלך. כיום הילדים שלו גרים בסביבות מבשרת על יד אימם: איציק במבשרת, סימון במוצא, מיכאל בירושלים, איריס בבית שמש ואמיר עם אימו דבורה".

חוויות מכתובת האלבו

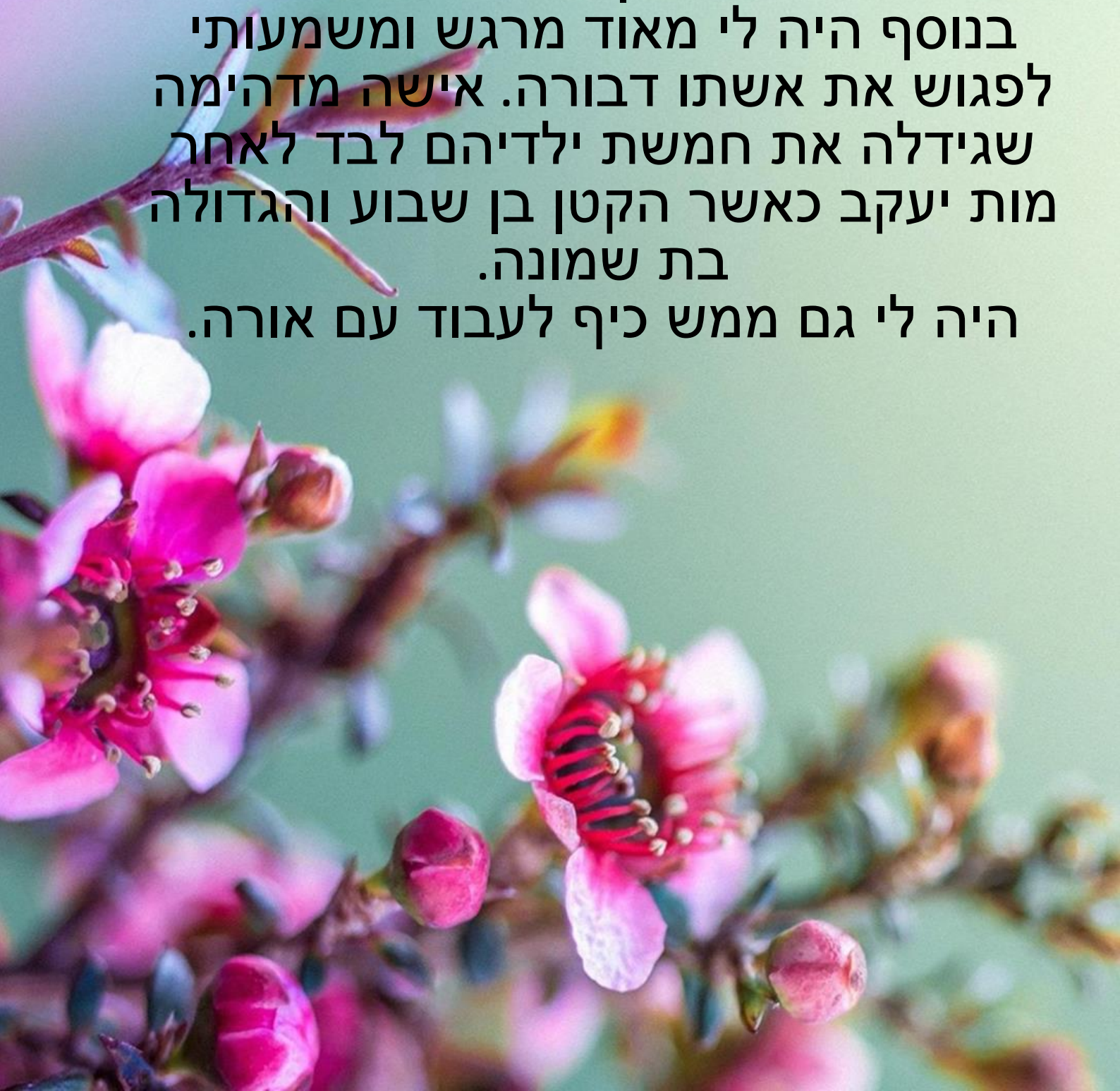

הודיה תלמידת תיכון:

היה לי מאוד משמעותי לעבוד על האלבום הזה, לפגוש בדמותו המדהימה של יעקב שהיה כל כך אוהב את הזולת ותמיד עזר לכל מי שיכל והקריב את עצמו למען עם ישראל.

בנוסף היה לי מאוד מרגש ומשמעותי לפגוש את אשתו דבורה. אישה מדהימה שגידלה את חמשת ילדיהם לבד לאחר מות יעקב כאשר הקטן בן שבוע והגדולה בת שמונה.

היה לי גם ממש כיף לעבוד עם אורה.

אורה אלוש סטודנטית:

כתיבת האלבום הייתה עבורי מאוד משמעותית, מכוון שלהנציח אדם כמו יעקב, שהקריב את עצמו בשבילנו, בשביל שאנחנו נוכל לחיות בארץ בשלום ובביטחון זה מאוד חשוב ונצרך בעיני. בעיני הנצחתו זה הכרת הטוב כלפיו.

כשראיינו את דבורה אשתו זו הייתה זכות עצומה להיפגש עם אישה שהקריבה כל כך הרבה בשביל עם ישראל והארץ שלנו. היה חוויה מעצימה לדבר איתה ולראות איך היא מתמודדת מאז, היא גידלה חמישה ילדים לבד כשהגדול בן שמונה והקטן בן שבע. כמעט שנה הייתה בחוסר וודאות על חייו של בעלה, כי היה נעדר.

היה לי גם ממש טוב לעבוד עם הודיה שהייתה ממש ראש גדול ועשתה המון בשביל האלבום הזה.

מימין: אורה, דבורה סויסה, הודיה